

ביצים כפולות או ביצים בעלות חלמון כפול

נורית גל-רכס, "אמבר" מכון תערובת

ביצים בעלות חלמון כפול (DY) היא תופעה נדירה בטבע. לעומת זאת, שכיחותן במטילות מסחריות, ברביה כבדה ובהודיים היא בשיעור של 1-3% מהביצים המוטלות. בפולקלור היפני והסיני הן סימן למזל טוב, ולכן ביצים אלו פופולריות ובעלות ערך רב יותר במדינות אסיאתיות. עבור המדגרות הן נחשבות אבודות מאחר והפוריות נמוכה והבקיעה אף יותר.

ביצים כפולות שונות מביצה עם חלמון בודד (SY) במאפייניהם החיצוניים והפנימיים. בעשורים הקודמים ביצי DY נבדלו מביצי SY רק על ידי המאפיינים החיצוניים שלהן. מתברר שהזיהוי היה שגוי. למעלה מ-40% מביצי DY הן בעלות גודל וצורה דומים לביצי SY.

המאפיינים הפנימיים של ביצי DY מגבילים את פוריותן. החלמונים נוטים להיות קטנים יותר, מה שמעיד כנראה שחרגו מהשחלה מוקדם יותר ולכן אינם בשלים, ומכאן השפעה שלילית משמעותית על פוטנציאל הרבייה שלהם. גודל החלמון קובע את כמות החלבון (לבן) המופרשת העוטפת את החלמון. קיומו של חלמון שני גורמת להפרשת אלבומן נוספת. מצב זה יכול להביא לכך שהחלמון הראשון יכול להיות מופרה, אך השני אולי לא. החלמון הייחודי ומיקומו העובר קשורים לבקיעה נמוכה. גורמים אלה מפחיתים את פוטנציאל הרבייה של חלמונים DY באופן פרטני או מצטבר.

מחקרים ועבודות שנעשו הראו כי הסלקציה למשקל גוף גבוה יותר הוא הגורם הראשוני לעליה בשכיחות DY בהודים, פטמים ומטילות ביצי מאכל. ההתקדמות בפיתוח העופות (בגרות מינית) וממשק (תאורה, הזנה) מצטרפים לגורמים המשפיעים. כדי לצמצם את ייצור הביצים הכפולות יש לטפל בגורמים אלו: להגביל צריכת מזון תוך שמירה על משקל הגוף; להגביל את רמת החלבון בתערובת, ובמיוחד בתקופה שלפני ההטלה ובתחילת ההטלה; יש לשים לב לתוכנית התאורה בזמן גידול הפרגית ובזמן ההטלה, ולא לעשות שינויים קיצוניים באורך היום ובעצמת התאורה.

